

ข้อเสนอโครงการ สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดทำ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ครั้งแรก เมื่อปี ๒๕๐๐ และได้จัดทำทุกปีตั้งแต่ ๒๕๔๙ เป็นต้นไป โดยมีแบบสอบถามหลัก คือ แบบสำรวจสมาชิกและการใช้จ่ายของครัวเรือน (แบบ สศส.๒) จะทำการสำรวจทุกปี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน เช่น โครงสร้างของสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะที่อยู่อาศัยค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ตลอดจนการได้รับสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากรัฐ ส่วนแบบสอบถามพิเศษ คือ แบบสำรวจรายได้ของครัวเรือน (แบบ สศส.๓) ทำการสำรวจทุก ๒ ปี เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านรายได้ของครัวเรือน การย้ายถิ่น และการส่งเงิน รวมทั้งภาวะหนี้สินและทรัพย์สินของครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งโครงการนี้เป็นการสำรวจครัวเรือนเกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สมบูรณ์ที่สุดของประเทศ เพื่อสนองความต้องการของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๑. วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน เช่น รายได้ ค่าใช้จ่าย ภาวะหนี้สินทรัพย์สิน โครงสร้างของสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และการส่งเงิน ตลอดจนการได้รับสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากรัฐ และใช้บริการของภาครัฐ เป็นต้น

๒. ประโยชน์ของการสำรวจ

๑) ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น โครงสร้างของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน เพศ อายุ การศึกษา การทำงานของสมาชิกในครัวเรือน รายได้ และค่าใช้จ่ายหนี้สินของครัวเรือน เป็นต้น

๒) เพื่อใช้ในการจัดทำข้อมูล/ตัวชี้วัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการประเมินสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

๓) เพื่อประกอบในการจัดทำสถิติบัญชีประชาชาติของประเทศ ทั้งสถิติรายปีและรายไตรมาสบัญชีเศรษฐกิจเงินทุนและสถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

๔) ใช้ประกอบในการกำหนดนโยบาย วางแผนขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลตามแผนระดับชาติต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๕) นำไปใช้ในการทำบัญชีสุขภาพ (National Health Account) ตลอดจนใช้ในการวิเคราะห์การใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของครัวเรือนในกลุ่มเดสก์

๖) เพื่อใช้ในการกำหนดรายการสินค้าและน้ำหนักในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI)

๗) ใช้จัดทำระบบบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ และใช้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

๘) ใช้จัดทำระบบบัญชีรายจ่ายด้านการท่องเที่ยว

๙) ใช้จัดทำรายงานความมั่นคงมนุษย์ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๑๐) ใช้ในการติดตามนโยบายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด และเงินอุดหนุนคนยากจน

๑๑) ใช้วิเคราะห์หนี้สิน ทรัพย์สิน และการออมภาคครัวเรือน

๑๒) ใช้ติดตามผลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

- เป้าหมายที่ ๑ (Goal ๑) ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่
- เป้าหมายที่ ๒ (Goal ๒) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ
- เป้าหมายที่ ๓ (Goal ๓) สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย
- เป้าหมายที่ ๑๐ (Goal ๑๐) ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศ

๑๓) ใช้วิเคราะห์ความมั่นคงด้านอาหารและภาวะโภชนาการ

๑๔) ใช้ศึกษาปัญหาการเงินของครัวเรือนในประเทศไทย

๓. คุ่มรวมของการสำรวจ

การสำรวจนี้มีคุ่มรวมเป็นครัวเรือนส่วนบุคคล ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล (ยกเว้น ครัวเรือนทูต ผู้แทนต่างประเทศ และผู้อยู่อาศัยในประเทศไทยชั่วคราว) รวม ครัวเรือนส่วนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนสถาบัน เช่น หอพัก โรงพยาบาล เป็นต้น

๔. ระเบียบวิธีสำรวจ

การสำรวจนี้เป็นการสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey Method) โดยใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบStratified Two-Stage Sampling โดยมีกรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม (Stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น ๗๗ สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งเป็น ๒ สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล โดยมีเขตแ่งนับ (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่งซึ่งมีจำนวน ๓,๖๐๐ EA และครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สองซึ่งมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างประมาณ ๕๗,๖๐๐ ครัวเรือน

๕. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ทำการแบ่งครัวเรือนตัวอย่างประมาณ ๕๗,๖๐๐ ครัวเรือนออกเป็น ๑๒ กลุ่มเท่า ๆ กัน ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีครัวเรือนตัวอย่างกระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศทั้งในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล และดำเนินการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างกลุ่มละ ๑ เดือน โดยการจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกของครัวเรือนที่ได้รับเลือกเป็นตัวอย่าง ซึ่งมีคาบเวลาการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ๑๒ เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๘

๖. แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการสำรวจ

การสำรวจในปี ๒๕๖๘ นี้ มีแบบที่ใช้ในการสำรวจ ดังนี้

- ๑) บัญชีรายชื่อครัวเรือนตัวอย่าง (สศส.๑) ใช้บันทึกรายละเอียดของครัวเรือนที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง
- ๒) แบบสำรวจสมาชิกและการใช้จ่ายของครัวเรือน (สศส.๒) ใช้แจงนับครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับสมาชิกของครัวเรือน การได้รับสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากรัฐ ลักษณะที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในหมวดสินค้าและบริการ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร/เครื่องดื่ม/ยาสูบ
- ๓) แบบสำรวจรายได้ของครัวเรือน (สศส.๓) ใช้แจงนับครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับรายได้ตามแหล่งที่มา

๗. คาบเวลาการปฏิบัติงาน

การสำรวจในปี ๒๕๖๘ มีคาบเวลาการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) วางแผนและออกแบบโครงการ	ม.ค. ๖๗ - ธ.ค. ๖๗
๒) การเก็บรวบรวมข้อมูล	ม.ค. ๖๘ - ธ.ค. ๖๘ (๗ - ๒๐ ของทุกเดือน)
๓) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล	ม.ค. ๖๙ - ก.พ. ๖๙
๔) สรุปผลและจัดทำต้นฉบับรายงาน	
๔.๑) รายงานบทสรุปผู้บริหาร สศส.๖๘	ภายใน มี.ค. ๖๙
๔.๒) รายงานผลฉบับสมบูรณ์	ภายใน มิ.ย. ๖๙